

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **Ing. N. P.**, zastoupeného JUDr. Milanem Davidkem, advokátem, se sídlem Stallichova 11, Praha 4, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské nám. 2, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce a ustanoveného advokáta proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 2. 4. 2008, č. j. 4 Cad 102/2005 - 63,

takto:

- I. Kasační stížnost směřující do výroku I., II. rozsudku městského soudu **se zamítá.**
- II. Kasační stížnost směřující do výroku III. rozsudku městského soudu **se odmítá.**
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce, advokátu JUDr. Milanu Davidkovi, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti v částce 952 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobce se včas podanou kasační stížností domáhá zrušení shora označeného rozsudku Městského soudu v Praze, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Magistrátu města Prahy, odboru sociální péče a zdravotnictví, ze dne 29. 8. 2005, č. j. SOC 142316/2005. Žalovaný jím zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu městské části Praha 11, odboru sociálních věcí a zdravotnictví, ze dne 31. 5. 2005, č. j. OSVZ/199/05/ŠM, kterým prvoinstanční správní orgán nepřiznal žalobci jednorázovou dávku sociální péče, a toto rozhodnutí potvrdil.

Městský soud v Praze vycházel z následujícího skutkového stavu: Dne 28. 2. 2005 podal žalobce žádost o poskytnutí jednorázové dávky sociální péče. Přípisem ze dne 28. 2. 2005 bylo řízení o dávce přerušeno a žalobce byl vyzván, aby do 8 dnů od doručení výzvy doložil doklad od bytového družstva o hrazení nájemného a u soudu podanou žádost o výživné od zletilého syna, a oznámil termín, kdy bude možno sociální šetření o majetkových poměrech v bytě provést. Žalobce byl poučen, že v opačném případě bude jeho žádost zamítnuta. Součástí správního spisu je rovněž záznam ze dne 30. 3. 2005, podle kterého vzal žalobce výše uvedenou výzvu na vědomí.

Rozhodnutím z 31. 5. 2005 nepřiznal správní orgán prvního stupně žalobci jednorázovou dávku sociální péče s odůvodněním, že žalobce neumožnil správnímu orgánu provést sociální šetření ohledně svých majetkových poměrů v bytě a nedoložil požadované podklady. Na výzvu správního orgánu, aby do 8 dnů oznámil termín šetření, nereagoval. Nesplnil tedy ve stanovené lhůtě své povinnosti dle § 7 zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti (dále jen „zákon o sociální potřebnosti“). Žalobce je spolumahitelem nemovitosti, kterou neuvžívá k trvalému bydlení; podle § 1 odst. 3 písm. c) zákona o sociální potřebnosti, si tak může zvýšit příjem vlastním přičiněním, tj. prodejem nebo jiným využitím vlastního majetku. Nelze jej proto považovat za občana sociálně potřebného dle § 2 zákona o sociální potřebnosti.

Podané odvolání žalovaný zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. Žalobce podle něj odmítl osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku sociální péče a správní orgán prvního stupně proto rozhodl v souladu s § 7 odst. 2 zákona o sociální potřebnosti, pokud jeho žádost zamítl. Odvolací orgán neshledal důvod pro změnu nebo zrušení napadeného rozhodnutí.

Na základě takto zjištěného skutkového stavu dospěl Městský soud v Praze k závěru o nedůvodnosti podané žaloby. Podle názoru soudu může správní orgán na základě dikce § 7 odst. 1 zákona o sociální potřebnosti provést k ověření skutečností uvedených žadatelem v čestném prohlášení sociální šetření v místě bydliště žadatele. Uvedené je v souladu s § 3 odst. 2 citovaného zákona, podle něhož se občan nepovažuje za sociálně potřebného, i když jeho příjem nedosahuje částek životního minima, jestliže jeho celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mu mohou plně zaručit dostatečné zajištění jeho výživy a ostatních základních osobních potřeb a nezbytných nákladů na domácnost a toto zajištění vlastním přičiněním lze na občanu spravedlivě žádat.

Přes výzvu, včetně poučení o následcích jejího neuposlechnutí, žalobce neposkytl k provedení šetření součinnost. Soud v souladu se stanoviskem Nejvyššího správního soudu vysloveným v rozsudku ze dne 12. 12. 2007, č. j. 3 Ads 83/2007 - 98, nepřisvědčil námitce žalobce, že postup správního orgánu je šikanózní, neboť již dříve bylo šetření v bytě žalobce provedeno. Každá žádost o dávku zahajuje vlastní správní řízení, ve kterém musí žadatel o dávku dokládat svou sociální potřebnost. Zároveň musí v každém řízení prokázat, že nemá žádný majetek, který by mu umožňoval dostatečné zajištění. Tomuto účelu slouží sociální šetření v bytě žadatele, které je plně v pravomoci správního orgánu dle § 32 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“), ve spojení s § 7 odst. 1 zákona o sociální potřebnosti. Žalobce neumožnil správnímu orgánu

přesvědčit se o jeho sociální potřebnosti provedením sociálního šetření v jeho bytě, přestože byl vyzván, byla mu poskytnuta přiměřená lhůta a byl poučen o následcích své pasivity. Pokud žalobce ani po tomto poučení neoznámil správnímu orgánu termín možného provedení sociálního šetření, neporušil správní orgán prvního stupně ani odvolací správní orgán zákon tím, že dávku sociální péče dle § 7 odst. 2 zákona o sociální potřebnosti žalobci nepřiznal.

Rozsudek Městského soudu v Praze napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, ve které uplatnil důvody vymezené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Proklamovaná prohlídka bytu je podle něj pouze záminkou pro šikanózní jednání úředníků ve vztahu k žalobci, neboť šetření již dříve proběhlo, úřednice prošla byt stěžovatele a nezjistila ničeho, co by mohlo bránit z hlediska majetkových poměrů stěžovatele přiznání sociální dávky.

Podle dovolávaného rozsudku Nejvyššího správního soudu nelze z ustanovení zákona o sociální potřebnosti dovodit bezpodmínečnou nutnost provedení sociálního šetření v bytě žadatele o dávku v každém správním řízení za všech okolností. Sociální šetření tohoto typu je nepochybně citelným zásahem do soukromí žadatele o dávku a může jím být oprávněně takto vnímáno. Opakované provádění sociálního šetření v bytě žadatele v krátkých časových odstupech tímž orgánem státní správy tedy podle okolností může vykazovat znaky šikanózního jednání, resp. zneužití mocensky nadřazeného postavení úřadu. Městský soud v Praze přesto není přesvědčen, že v dané věci k takovému postupu nedošlo. S tímto názorem stěžovatel nesouhlasí.

Tím, že žádá o poskytnutí jednorázové částky každý měsíc a orgán státní správy vydává zamítavá rozhodnutí v podstatě jen na základě neuskutečněného místního šetření v bytě stěžovatele, muselo by se místní šetření konat vlastně pořád, což je v přímém rozporu s výše uvedeným názorem Nejvyššího správního soudu. Toto stanovisko svědčí žalobci a výrok napadeného rozsudku, jakož i výroky správních rozhodnutí jsou tudíž postaveny na nesprávném posouzení tohoto případu. U stěžovatele proběhlo místní šetření v bytě jak ze strany příslušných správních orgánů, tak ze strany orgánu sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) a také opakovaně šetření v rámci exekučního řízení, kdy zejména naposledy uvedená šetření se vztahují k majetkovým poměrům stěžovatele. Z těchto šetření vycházejí listinné doklady stěžovatelem v řízení předložené, které mohou plnohodnotně osvědčit majetkové poměry stěžovatele.

Skutečným důvodem neposkytnutí dávky sociální péče je podle stěžovatele to, že vlastní minimální ideální část nemovitosti v Chorvatsku. K prokázání tohoto tvrzení přiložil stěžovatel kopie rozhodnutí, která byla vydána poté, co proběhlo místní šetření v jeho bytě. Podle těchto rozhodnutí může stěžovatel tuto část nemovitosti pronajmout a tím si zvýšit příjem. Podle stěžovatele tak vše nasvědčuje tomu, že jeho žádost by byla zamítnuta bez ohledu na to, zda bylo či nebylo provedeno místní šetření v jeho bytě a neumožnění tohoto šetření je pouze jinou záminkou, proč jeho žádost zamítnout.

Stěžovatel prokázal, že bydlí v České republice a má zde trvalé bydliště, v ČR nevlastní žádné nemovitosti ani jiný majetek. Manželka stěžovatele, MUDr. P. (rozvod nabyt právní moci až v lednu 2008) nebydlí se stěžovatelem již od ledna roku 1996 a snaží

se jej všemi možnými prostředky dostat z ČR. Nepřispívá stěžovateli žádnými prostředky, ohledně výživného nerozvedeného manžela je stěžovatel v soudním sporu (věc vedená u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 23 C 381/2005). Stěžovatel doložil, že se snažil a snaží o zvýšení příjmu vlastním přičiněním, absolvoval rekvalifikační kurs „obsluha osobního počítače“, neustále oslovuje pracovní agentury, avšak do dnešního dne nebyl do žádného zaměstnání přijat. Podle stěžovatele tak byla ustanovení zákona o sociální potřebnosti aplikována nezákonným způsobem, výlučně k tíži stěžovatele a v rozporu s provedeným dokazováním. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná, a to s výjimkou té části, jak bude dále uvedeno, a stěžovatel v ní výslovně namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikována nesprávná právní norma, popřípadě je aplikována správná právní norma, která je však nesprávně vyložena.

Podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze podat kasační stížnost z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li taková vada mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Městského soudu v Praze v rozsahu stěžovatelem uplatněných stížných bodů a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

O věci uvažil Nejvyšší správní soud takto:

Podle § 7 odst. 1 zákona o sociální potřebnosti je žadatel o dávku sociální péče nebo příjemce dávky sociální péče povinen osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, dát písemně souhlas k ověření těchto skutečností a na výzvu se osobně dostavit k příslušnému orgánu, nebrání-li tomu těžko překonatelné

překážky, zejména zdravotní stav. Tato povinnost platí obdobně pro společně posuzované osoby.

Podle § 7 odst. 2 citovaného zákona, nesplní-li žadatel o dávku, příjemce dávky nebo společně posuzovaná osoba ve lhůtě stanovené příslušným orgánem povinnosti uvedené v odstavci 1, může být po předchozím upozornění žádost o dávku sociální péče zamítnuta, výplata dávky sociální péče zastavena nebo dávka sociální péče odejmuta.

Úvodem je nutno přisvědčit stěžovateli, že z citovaných ustanovení zákona o sociální potřebnosti nelze vyvodit bezpodmínečnou nutnost provedení sociálního šetření v bytě žadatele o dávku v každém správním řízení za všech okolností. Sociální šetření tohoto typu je nepochybně citelným zásahem do soukromí žadatele o dávku a může jím být oprávněně takto vnímáno. Opakované provádění sociálního šetření v bytě žadatele v krátkých časových odstupech tímž orgánem státní správy tedy podle okolností může vykazovat znaky šikanózního jednání, resp. zneužití mocensky nadřazeného postavení úřadu. Nejvyšší správní soud je nicméně přesvědčen, že v projednávané věci k takovému postupu správního orgánu nedošlo.

Stěžovatel v odvolání proti prvoinstančnímu správnímu rozhodnutí uvedl, že v minulosti již bylo u něj sociálním odborem Úřadu městské části Praha 11 sociální šetření provedeno; rovněž u něj provedeno sociální šetření orgánem péče o dítě téhož úřadu.

K tomu je nutno uvést, že každé z uvedených šetření se zjevně týkalo jiné záležitosti stěžovatele a pokaždé tedy bylo vedeno potřebou osvědčení jiných skutečností. Zatímco předmětem zájmu orgánu sociální péče je zjištění majetkových poměrů žadatele o dávku, cílem šetření orgánu sociálně-právní ochrany dětí je zejména ověřit, zda je prostředí způsobilé (vhodné, nezávadné) z hlediska ochrany zájmů nezletilých dětí. Byť tedy může stěžovatel subjektivně vnímat tato (z jeho pohledu opakovaná) šetření jako zbytečná, není tomu tak, neboť každé bylo prováděno jiným subjektem a za jiným účelem. Ani Nejvyšší správní soud proto neshledal postup správních orgánů v daném případě šikanózním či neodůvodněným.

Správní orgán stěžovatele vyzval k předložení požadovaných dokladů a aby oznámil termín, kdy bude možno šetření v jeho bytě provést. Současně byl stěžovatel poučen o následcích neuposlechnutí výzvy. Rovněž dle názoru Nejvyššího správního soudu postupoval správní orgán v souladu se zákonem a podmínky § 7 odst. 2 zákona o sociální potřebnosti pro zamítnutí žádosti stěžovatele o jednorázovou dávku sociální péče byly v daném případě splněny.

K námitce stěžovatele týkající se odkazu na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 Ads 83/2007 Nejvyšší správní soud podotýká, že v citované věci, jež se týká osoby stěžovatele v této souzené věci, stěžovatel odůvodnil svou neochotu umožnit místní šetření jeho „opakováním“ ze strany různých orgánů veřejné správy (OSPOD, Policie ČR), jejichž smyslem bylo zjištění skutečností odlišných od těch, které jsou rozhodné pro danou věc, tj. nárok na dávku sociální péče. Tyto „důkazy“ tak neprokazovaly z hlediska daného řízení relevantní skutečnosti, a žalobní (kasační) námitky stěžovatele tudíž nemohly obstát.

Situace v projednávané věci je totožná, správní orgán proto oprávněně na stěžovateli požadoval umožnění sociálního šetření v jeho bytě.

Pokud jde o námitku ustanoveného zástupce stěžovatele, že městský soud nesprávně rozhodl o odměně ustanoveného advokáta, Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost není v této části přípustná v souladu s ust. § 104 odst. 2 s. ř. s. (k tomu srovnej usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2004, č. j. 2 Azs 76/2003 - 41, publikováno pod č. 644/2005 ve Sbírce rozhodnutí NSS).

Rozsudek Městského soudu v Praze tedy netrpí vadou podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a c) s. ř. s. Nejvyšší správní soud dospěl ze všech shora uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto bylo rozhodnuto tak, jak uvedeno ve výroku tohoto rozsudku.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. Stěžovatel, který nebyl v řízení úspěšný, nemá právo na náhradu nákladů řízení, a právo žalovaného na náhradu nákladů řízení je v posuzované věci ze zákona vyloučeno.

Městským soudem ustanovený zástupce stěžovatele požadoval za zastoupení stěžovatele odměnu za dva úkony právní služby, a to za převzetí a přípravu zastoupení a doplnění kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému advokátovi odměnu za zastupování v řízení o kasační stížnosti za jeden úkon právní služby po 500 Kč, a to za doplnění kasační stížnosti ze dne 23. 6. 2008 podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, a jeden režijní paušál po 300 Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky. Protože ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Částka daně vypočtená podle § 37 písm. a) a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb. činí 152 Kč. Ustanovenému zástupci se tedy přiznává odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti v celkové výši 952 Kč. Požadovaná odměna za jeden úkon spočívající v přípravě a převzetí zastoupení nebyla přiznána, neboť podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu by odměna za převzetí a přípravu zastoupení náležela za splnění podmínky, že se uskutečnila první porada s klientem, přičemž uskutečnění této porady ustanovený advokát netvrdí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. března 2009

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu

